

ภาษาอังกฤษกับการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน

นายกิตติพัฒน์ ทาวงศ์ษา
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จังหวัดเลย

บทคัดย่อ

การก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของคนในภูมิภาคนี้ทำให้ทุกกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง เศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง การศึกษา ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี การท่องเที่ยว และ อื่น ๆ ต้องมีการติดต่อประสานกัน โดยอาศัยภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางในการเชื่อมโยง และหัวใจ ของการเชื่อมโยงนี้ก็ต้องอยู่ที่ “ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ” ในฐานะผู้รับผิดชอบโดยตรง จึงจำเป็นที่ ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ รวมถึงหน่วยงานต้นสังกัด จะต้องร่วมกันยกระดับและพัฒนาเพื่อให้ ประชาคมอาเซียนมีความแข็งแกร่งอย่างสมบูรณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขับเคลื่อนให้พลเมืองทุก คนในกลุ่มประเทศอาเซียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารได้อย่างมีคุณภาพ

Abstract

The combination of the 10-members of the Association of South East Asian Nations (ASEAN) as the region's economic community, was reflected that all the activities: economic, social, political, government, educational, art, culture, tradition, tourism, etc., were coordinated together and based upon English as the community's standard language. In addition, the core of coordination was focused upon 'English teachers' as 'persons in charge.' Therefore, it was the most important for English teachers, including their agencies, to cooperate to enhance, develop and strengthen the community. It looked very special to drive up ASEAN's citizens to communicate in English fluently.

ในปี ค.ศ. 2015 หรือปี พ.ศ. 2558 ประเทศต่าง ๆ ในอาเซียน 10 ประเทศ ได้แก่ ไทย อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ บรูไน เวียดนาม ลาว พม่า และกัมพูชา จะรวมตัวกันเป็น ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economics Community) ซึ่งหมายความว่า ประชาชนใน แต่ละประเทศ จะต้องติดต่อสื่อสารกันในทุกๆด้านไม่ว่าจะเป็นเรื่อง เศรษฐกิจ สังคม การเมือง

การปกครอง การศึกษา ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี การท่องเที่ยว และอื่นๆ โดยใช้ภาษาอังกฤษ เป็นภาษากลางโดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องการทำงานในประชาคมอาเซียน ดังกบัตร์ อาเซียน 34 ที่บัญญัติว่า "The working Language of ASEAN shall be English" เมื่อเป็นเช่นนี้ในวง การศึกษาจึงมีการตื่นตัว และเตรียมพร้อมกับการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเป็นอย่างมาก นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความคิดเห็นอย่างกว้างขวางในการพัฒนาการใช้ภาษาอังกฤษของ เยาวชน และคนทำงานในประเทศไทยโดยมุ่งเน้นว่าพลเมืองทุกคนในประเทศต้องใช้ภาษาอังกฤษ ในการสื่อสารได้อย่างมีคุณภาพ

อย่างไรก็ตาม การที่นักเรียน นักศึกษา และประชาชนในประเทศจะสามารถใช้ภาษาอังกฤษ ได้เป็นอย่างดีนั้น ผู้ที่มีบทบาทสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อเรื่องนี้คือ ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ จึงจำเป็นที่ ครูผู้สอนภาษาอังกฤษจะต้องยกระดับและพัฒนาตนเองก่อนเป็นอันดับแรก

แนวทางการพัฒนาตนเอง

แนวทางที่ครูผู้สอนภาษาอังกฤษจะต้องเตรียมพร้อมในการพัฒนาตนเอง มีดังต่อไปนี้

- ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับประเทศต่างๆ ในประชาคมอาเซียนกฎบัตรอาเซียน และตระหนัก ถึงความสำคัญของภาษาอังกฤษ ซึ่งจะเป็นภาษากลางของคนในอาเซียน ในการติดต่อสื่อสาร ใน การทำงานร่วมกันครูควรจะต้องถ่ายทอดให้นักเรียนของตนมีความรู้ในเรื่องอาเซียนด้วย เช่นเดียวกันตลอดจนควรจะทำให้ความเข้าใจกับนักเรียนและชี้แจงให้นักเรียนเห็นถึงความจำเป็นของ ภาษาอังกฤษในสังคมอาเซียนที่กำลังจะมาถึง

- พัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่เรียนรู้ไปตลอดชีวิต (Lifelong Learning) การเรียนภาษานั้นไม่มี วันจบสิ้น ไม่จำกัดอายุ เพศ และวัย และการเรียนก็ได้จำกัดเฉพาะอยู่ในห้องเรียนเท่านั้น ดังนั้น การเรียนภาษาอังกฤษจึงสามารถทำได้ด้วยตนเองนอกชั้นเรียน ตลอดเวลา นอกจากนั้นควร สร้างแรงจูงใจในการพัฒนาภาษาอังกฤษของตนเองอีกด้วย

- พัฒนาคำศัพท์ภาษาอังกฤษให้เพิ่มขึ้นโดยการเรียนรู้คำศัพท์ใหม่ทุกวัน จากการอ่านสิ่ง ที่อยู่รอบตัว ที่เป็นภาษาอังกฤษเช่น ป้ายประกาศ แผ่นพับ สิ่งพิมพ์ หนังสือพิมพ์ หรือแม้แต่ฉลาก สินค้า การที่จะจำศัพท์ต่างๆได้นั้น ไม่ได้อยู่ที่การท่องศัพท์แต่เพียงอย่างเดียว แต่หากรู้จักใช้ คำศัพท์เหล่านั้นในชีวิตประจำวันด้วยเช่น พูด หรือเขียน เป็นภาษาอังกฤษกับคนรอบตัวหรือถ้า

ต้องการจะใช้ dictionary ก็คนใช้ dictionary อังกฤษ-อังกฤษ หรือใช้ Dictionary Online ซึ่งจะทำให้มีแรงจูงใจในการพัฒนาคำศัพท์มากขึ้น

- ค้นหากลวิธีการเรียนรู้ภาษา (Learning Strategies) ของตนเองว่า ชอบที่จะเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยวิธีใดจึงจะพัฒนาภาษาอังกฤษวิธีที่ชอบ เช่น ชอบฟังเพลง ก็ให้เลือกฟังเพลงเป็นภาษาอังกฤษ ชอบฟังข่าวก็เลือกฟังข่าวช่องภาษาอังกฤษ ชอบดูภาพยนตร์ก็ให้เลือก soundtrack ไม่ใช่พากย์ไทยชอบดูรายการ TV หรือ Series ก็ให้เลือก Mode ภาษาอังกฤษ ชอบอ่านหนังสือก็เลือกอ่านวารสาร คือหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษ หรือถ้ามีโอกาสที่ได้พบปะพูดคุยกับชาวต่างชาติ ซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นเจ้าของภาษาแต่อาจจะเป็นคนชาติใดก็ได้ ก็ควรจะพูดภาษาอังกฤษไม่ใช่หลีกเลี่ยงการใช้ภาษาอังกฤษและกับไปสนับสนุนให้ชาวต่างชาติพูดภาษาไทยแทน

- พัฒนาตนเองให้มีความสามารถในการใช้สื่อสมัยใหม่เช่น Assess Internet เพื่อค้นคว้าหาข้อมูลที่เป็นประโยชน์การใช้ iPad หรือ Tablet ซึ่งถ้าครุมีความรู้ในการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ในยุคดิจิทัลก็จะเป็นประโยชน์ต่อทั้งตนเองและนักเรียนอีกด้วย

- การเข้าร่วมประชุมอบรม และ สัมมนาต่างๆทั้งทางด้านการพัฒนาทักษะภาษาของตนเอง และพัฒนาวิธีการสอนทั้งในประเทศและต่างประเทศซึ่งครุผู้สอนภาษาอังกฤษควรจะจัดหาเวลาในการเข้าร่วมการประชุมอบรม ที่จัดโดยหน่วยงานต่างๆดังนั้นครุผู้สอนภาษาอังกฤษควรจะต้องติดตามข้อมูลข่าวสารอยู่ตลอดเวลา

- ครุผู้สอนภาษาอังกฤษควรมีการรวมตัวกันเป็นกลุ่มหรือสมัครเป็นสมาชิกสมาคมวิชาชีพ เช่น สมาคมครุผู้สอนภาษาอังกฤษแห่งประเทศไทย(Thailand TESOL) เพื่อแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลและUpdate วิชาชีพของตนนอกจากนี้ครุผู้สอนภาษาอังกฤษที่อยู่ในพื้นที่เดียวกันอาจมีการรวมกลุ่ม และจัดหาครุที่เก่งภาษาอังกฤษมาช่วยสอนหรือแนะนำ เพื่อนครุต่างโรงเรียนหรืออาจมีการใช้ทรัพยากรร่วมกันโดยเฉพาะอย่างยิ่งครุควรนำสื่ออิเล็กทรอนิกส์เข้ามาใช้ในการรวมกลุ่มการพัฒนาตนเองเช่น มี Chat บน Net หรือเข้าไปมีส่วนร่วม Online forum หรือ blogs ก็ได้

- พัฒนาทักษะในการออกเสียง (pronunciation) โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่อง Stress ควรจะต้องเน้นคำเวลาออกเสียง ให้ถูกต้องมากกว่าไปกังวลเรื่อง accent ทั้งนี้เพราะผู้เรียนภาษาที่สอง มักจะพูดโดยมีสำเนียงในภาษาแม่ของตนเอง ซึ่งปัจจุบันมีการยอมรับ เรื่องการออกเสียงด้วยสำเนียงในภาษาแม่ เวลาพูดภาษาอังกฤษ โดยที่ไม่จำเป็น จะต้องเรียนเสียงหรือเลียนแบบสำเนียงของเจ้าของภาษาเหมือนแต่ก่อนอย่างไรก็ตามในการที่จะพัฒนาการออกเสียงให้ถูกต้องได้

นั้น ควรจะต้องทำควบคู่ไปกับการพัฒนาทักษะการฟัง (Listening Skills) ยกตัวอย่างเช่นเวลาฟังรายการทีวี หรือภาพยนตร์ภาษาอังกฤษ ถ้าเป็นไปได้ควรจะออกเสียงตามด้วยจึงจะได้ผล

- พัฒนาวิธีการสอนภาษาอังกฤษของตนเองให้มีประสิทธิภาพ ในอดีตที่ผ่านมาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ มุ่งเน้น ที่การสอนไวยากรณ์มากกว่าการสอนเพื่อการสื่อสารแม้ว่าจะมีการปรับปรุงหลักสูตรโดย กระทรวงศึกษาธิการของไทยได้พยายามทำความเข้าใจกับครูผู้สอนให้ปรับเปลี่ยนวิธีการสอนโดยเน้นให้ผู้เรียน มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันได้ โดยเฉพาะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ

แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นก็คือนักเรียนยังไม่สามารถใช้ภาษาได้ โดยเฉพาะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ ทั้งนี้เนื่องจากครูไม่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาสื่อสารกันในห้องเรียนเท่าที่ควร ดังนั้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูควรจัดการเรียนการสอนโดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีการสื่อสารกันในห้องเรียนอย่างจริงจัง โดยส่งเสริมให้มี face - to - face communication ในการสื่อสารระหว่างครูและนักเรียน หรือนักเรียนกับนักเรียนด้วยกัน

- พัฒนาวิชาชีพครูโดยการทำวิจัยอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะ Classroom Research หรือ Action Research การทำวิจัยดังกล่าวนอกจากจะเป็นการพัฒนาตนเอง (Professional Development) แล้วยังจะเป็นการพัฒนาวิธีสอนหรือจัดหาสื่อ และนวัตกรรมใหม่ๆ ของการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนได้อีกด้วย

นอกจากการพัฒนาครูผู้สอนภาษาอังกฤษที่ได้เสนอแนะมาข้างต้นแล้ว ผู้บริหารสถานศึกษาก็มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูผู้สอนภาษาอังกฤษได้ยกระดับ และพัฒนาตนเองอย่างจริงจังเช่นเดียวกันทั้งในเรื่องงบประมาณ และการบริหารการจัดการ รวมทั้งความสามารถในการประสานและร่วมมือกันกับองค์กรต่างๆทั้งในประเทศ แร่ต่างประเทศในการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน

แนวทางการส่งเสริมครูผู้สอนภาษาอังกฤษ

แนวทางที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะช่วยส่งเสริมครูผู้สอนภาษาอังกฤษให้พัฒนาตนเองได้ มีดังนี้

- ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้โรงเรียนจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสใช้ภาษาอังกฤษนอกชั้นเรียน เช่น จัด English Summer Camp ทั้งในประเทศและ

ต่างประเทศ จัดหมู่บ้านภาษาอังกฤษ (English Village) หรือให้การตอบสนองนโยบายของรัฐในการสนับสนุนให้นักเรียนได้ใช้ภาษาอังกฤษ ดังตัวอย่างนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ที่ให้บุคลากรในสถานศึกษาได้ใช้ภาษาอังกฤษ 1 วัน ใน 1 สัปดาห์ เรียกว่า English Speaking Day ซึ่งนโยบายนี้อาจจะต้องดำเนินการอย่างค่อยเป็นค่อยไป หรือเมื่อทางโรงเรียนมีความพร้อมเป็นต้น

- ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับวิชาภาษาอังกฤษและสนับสนุนครูอาจารย์ด้วยการจัดงบประมาณเพื่อส่งครูอาจารย์ไปเข้ารับการประชุมอบรม สัมมนา การดู งานทั้งในประเทศและประเทศอาเซียน รวมทั้งประเทศที่เป็นเจ้าของภาษา เพื่อครูจะได้มีขวัญและกำลังใจในการทำงาน

- ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีนโยบายให้ครูผู้สอนภาษาอังกฤษที่เข้ารับการอบรมดูงานทั้งในประเทศและต่างประเทศกับมาถ่ายทอดความรู้ ความสามารถให้กับเพื่อนครูด้วยกันรวมทั้งต้องเข้าสอนนักเรียนอย่างสม่ำเสมอโดยสนับสนุนให้มีการนิเทศภายในหรือการ Observe class อยู่เป็นประจำ

- ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีทักษะในการแสวงหาความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศหาโรงเรียนเครือข่าย (School Network) เพื่อวางแผนในการแลกเปลี่ยนหรือใช้ทรัพยากรร่วมกันหรือถ้าเป็นระดับมหาวิทยาลัย อาจจะมีข้อตกลงในการร่วมมือกันกับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศเพื่อร่วมกิจกรรม หรือทำโครงการต่าง ๆ ร่วมกันระหว่างครู อาจารย์ พลศึกษา อาจจะมีจัดให้มีการแลกเปลี่ยนบุคลากรระหว่างสถานศึกษา หรือสนับสนุนให้ครู อาจารย์ ทำวิจัยร่วมกัน

นอกจากการสนับสนุนจากผู้บริหารสถานศึกษา ทางด้านนโยบายของรัฐก็ควรหาแนวทางในการแก้ปัญหาเรื่องโครงสร้างในการสอนวิชาภาษาอังกฤษในประเทศไทย การแก้ไขเรื่องครูสอนภาษาอังกฤษที่ไม่มีวุฒิทางด้านภาษา อังกฤษ แต่ต้องมาสอนวิชาภาษาอังกฤษในชั้นประถมศึกษา คู่เหล่านี้แม้ว่าจะได้รับการอบรมและพัฒนาามากเพียงใด แต่เมื่อกลับไปโรงเรียนก็ยังขาดความมั่นใจในการสอนนักเรียนอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นถึงเวลาแล้วที่รัฐหรือผู้เกี่ยวข้องต้องช่วยกันระดมความคิดและปรับเปลี่ยนนโยบายในการเพิ่มศักยภาพในการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาเพื่อตอบสนองความต้องการของประเทศที่จะส่งเสริมให้ประชาชนคนไทยใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันได้

แนวทางการแก้ปัญหาอีกประการหนึ่งจากรัฐก็คือไม่ควรมองข้าม ความสำคัญของครูผู้สอน ภาษาอังกฤษ รัฐควรส่งเสริม และให้กำลังใจแก่ครูผู้ที่มีความรู้ ความสามารถทางด้านการสอน ภาษาอังกฤษ และความสามารถในการถ่ายทอดภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดีให้ประกอบวิชาชีพครู มากกว่าที่จะเลือกไปประกอบวิชาชีพอื่น ฉันได้คำตอบแทนที่สูงกว่าเป็นแรงจูงใจเราคงไม่อาจ ปฏิเสธได้ว่าในอนาคตเมื่อประเทศไทยเข้าสู่สังคมอาเซียน ผู้ที่มีความรู้ทางด้านภาษาอังกฤษเป็น อย่างดีอาจจะมีทางเลือกที่จะไปทำงานในองค์กรที่มีแรงจูงใจที่ดีมากกว่าการเป็นครูสอน ภาษาอังกฤษซึ่งถ้าเป็นเช่นนั้นประเทศไทยอาจจะขาดบุคลากรที่จะช่วยยกระดับความสามารถใน การใช้ภาษาอังกฤษของเยาวชนไทย และปัญหาเรื่องประชาชนในประเทศไทยที่ไม่สามารถใช้ ภาษาอังกฤษได้ ก็จะเป็นปัญหาที่ไม่มีวันจบสิ้น ตามกฎบัตรอาเซียนข้อ 34 บัญญัติว่า "The working Language of ASEAN shall be English" (ภาษาที่ใช้ในการทำงานของอาเซียนคือ ภาษาอังกฤษ) ดังนั้น ภาษาอังกฤษจึงเป็นเครื่องมืออันดับหนึ่งสำหรับพลเมืองอาเซียน ในการ สื่อสารสร้างความสัมพันธ์สู่ภูมิภาคอาเซียน ภาษาอังกฤษจึงเป็นภาษาที่สองของชาวอาเซียนเคียงคู่ ภาษาที่หนึ่งอันเป็นภาษาประจำชาติของแต่ละคน

ในปี พ.ศ. 2558 แร่งงานมีฝีมือหรือมีทักษะและวิชาชีพทั้งหลายจะสามารถเดินทางข้าม ประเทศในภูมิภาคอาเซียนไปหาทำงานได้สะดวกมากขึ้นและจะทำได้โดยเสรีหมายความว่า คน จากประเทศอื่นในอาเซียนก็จะสามารถมาสมัครงาน หางานทำหรือยังงานเราไปทำได้ เพราะมี คุณสมบัติตามมาตรฐานวิชาชีพอาเซียน ในเรื่องนี้เองที่ภาษาอังกฤษจะเป็นมาตรฐานกลางที่สำคัญ อันนำไปสู่การเรียนการฝึกฝนอบรมในทักษะวิชาชีพต่างๆได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไปดังนั้นคน ไทยทุกคนจึงจำจะต้องเรียนรู้ และใช้ภาษาอังกฤษให้ได้และให้ดีไม่แพ้ชาวชาติอื่น ๆ ในอาเซียน หากทำได้อย่างน้อยก็จะเป็นการปกป้องโอกาสในการทำงานในประเทศไทยของเรามีให้เพื่อน อาเซียนมาแย่งงานของเราไปได้แต่หากเราไม่เก่งทักษะภาษาและทักษะวิชาชีพเราก็จะหางานทำ ในประเทศของเราเองสู้คนชาติอื่นไม่ได้ ไม่ต้องพูดถึงเรื่องที่เราจะเข้าไปแข่งขันหางานทำใน สิงคโปร์ มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฯลฯ การมีทักษะวิชาชีพเสมอกันในคุณภาพแต่กับความอ่อนด้อยใน เรื่องภาษาอังกฤษก็เป็นจุดอ่อนที่จะทำให้โอกาสการทำงานทำในอาเซียนลดลง แม้จะหางานทำใน ประเทศไทยเองก็ตามก็จะยากมากขึ้น

ถึงเวลาแล้วที่คนไทยจะต้องพัฒนาตนเองในการเรียนรู้ให้สามารถใช้ภาษาอังกฤษเพื่อ ดำเนินชีวิตที่สมบูรณ์ในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ณ วันนี้เป็นต้นไป